

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. D., advokátkou so sídlom v L., proti žalovanému **M.**, bývajúcemu v L., zastúpenému JUDr. D., advokátom so sídlom v L., **o určenie príspevku na výživu rozvedenej manželky**, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 7 C 128/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. augusta 2009, sp. zn. 6 Co 63/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 259,13 € do rúk JUDr. D., advokátky so sídlom v L..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 23. októbra 2008, č.k. 7 C 128/2008-91 uložil žalovanému povinnosť platiť žalobkyni príspevok na výživu rozvedenej manželky vo výške 3.800,- Sk mesačne od 1. júla 2008 do 28. júna 2012. Zároveň súd povolil žalovanému splácať už splatnú časť príspevku na výživu rozvedeného manžela (15.200,- Sk za obdobie od 1. júla 2008 do 31. októbra 2008) v splátkach vo výške 250,- Sk mesačne pod hrozbou straty výhody splátok. V zostávajúcej časti žalobu žalobkyne zamietol a rozhodol tiež o náhrade trov konania.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 26. augusta 2009 sp. zn. 6 Co 63/2009 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o splatnom výživnom a o povinnosti žalovaného platiť mesačne príspevok na výživu rozvedenej manželky vo výške 3.800,- Sk s tým, že povinnosť žalovaného platiť príspevok

určil od 1. júla 2008 vždy do 10-teho dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca vopred, a zmenil ho vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania. Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa vo veci samej. Výrok o náhrade trov konania pred súdom prvého stupňa odvolací súd zmenil z dôvodu, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách konania nesprávne aplikoval ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p., hoci mal pre daný prípad správne aplikovať ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. a rozhodnúť o náhrade trov konania podľa zásady pomeru úspechu žalobkyne v konaní.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pretože mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolateľ videl v tom, že odvolací súd na prejednanie ním podaného odvolania nenariadil pojednávanie, lebo bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie o dôkaz preukazujúci príjmy a výdavky žalovaného aj za rok 2008.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že dovolanie nie je procesne prípustné, pretože na daný prípad sa vzťahuje § 238 ods. 4 O.s.p. a navrhla, aby odvolací súd dovolanie „zamietol“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, pretože právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu možno napadnúť dovolaním len vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis upravujúci postup súdu a účastníkov v súdnom konaní, pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

S ohľadom na predmet tohto konania (príspevok na výživu rozvedeného manžela podľa § 72 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine) je osobitne žiaduce poukázať na ustanovenie § 238 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine, s výnimkou, ak ide o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností, alebo ich pozastavení, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

V tomto konaní je predmetom konania príspevok na výživu rozvedeného manžela, ktorého právna úprava je obsiahnutá v ustanoveniach § 72 a § 73 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. To znamená, že podľa predmetu konania sa jedná o vec, ktorá je upravená zákonom o rodine a zároveň sa nejedná o vec, na ktorú by sa vzťahovala niektorá z výnimiek uvedených v § 238 ods. 4 O.s.p. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v dôsledku toho vykazuje znaky rozsudku, v prípade ktorého je procesná prípustnosť vylúčená ustanovením § 238 ods. 4 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu vždy skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p. ale zaoberal sa aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád uvedených v § 237 O.s.p., t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti konať pred súdom postupom súdu, nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré môžu začať len na návrh, prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na skutočnosť, že dovolateľ namietal existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva (napr. vyjadrovať sa k dôkazom, navrhovať dôkazy) alebo v konaní uplatňovať procesné práva mu priznané (napr. právo domáhať sa, aby určité rozhodnutie na základe odvolania preskúmal nadriadený súd).

Žalovaný namietal, že mu mala byť postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie a nedoplnil dokazovanie daňovým priznaním žalovaného aj za rok 2008.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Pokiaľ v danom prípade odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, nemožno vidieť odňatie možnosti konať pred súdom v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý za splnenia podmienok vyplývajúcich z § 214 O.s.p. rozhodol bez toho, aby sa uskutočnilo odvolacie pojednávanie. Odvolací súd po prejednaní odvolania dospel k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú úplné a správne a že správne je aj ich právne posúdenie súdom prvého stupňa. Keďže dospel k záveru, že sú dané zákonné dôvody pre potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1 O.s.p.), nemusel dokazovanie zopakovať ani doplniť (viď § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj preto, lebo súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania (viď § 214 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a zo spisu nevyplýva, že by prejednanie

a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem (viď § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Keďže procesný postup odvolacieho súdu bol v súlade so zákonom, nemohol založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa spočívajúcu v nevykonaní navrhnutého dôkazu (oboznámením jeho daňového priznania za rok 2008), je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). K procesným právam účastníka nepatrí, ako sa dovolateľ mylne domnieva, aby bol súdom vykonaný každý ním navrhnutý dôkaz. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 213 ods. 4 O.s.p.). Ak súd prípadne aj rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.

V odvolacom konaní žalovaný nenavrhol doplniť dokazovanie a ani neoznačil za relevantný dôkaz preukazujúci jeho majetkové pomery, ktorým malo byť daňové priznanie za rok 2008. Nesplnil tak povinnosť mu vyplývajúcu z ustanovenia § 120 O.s.p., podľa ktorého sú účastníci súdneho konania povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a nesú tzv. bremeno tvrdenia. V konaní pred odvolacím súdom teda nebolo ani nemohlo byť vykonané dokazovanie daňovým priznaním za rok 2008, nie z dôvodu nesprávneho postupu odvolacieho súdu, ale v dôsledku procesnej pasivity žalovaného v sporovom súdnom konaní.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovaného podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebol žalovaný úspešný a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalobkyni (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslila. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní zastúpená advokátkou ustanovenou Centrom právnej pomoci, a preto dovolací súd podľa § 15 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi priznal právo na náhradu trov dovolacieho konania nie žalobkyni ako v konaní procesne úspešnému účastníkovi, ale priamo advokátke ustanovenej Centrom právnej pomoci tejto procesne úspešnej účastníčke dovolacieho konania. Dovolací súd priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia z 28. decembra 2009 [§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Pri určení odmeny za tento úkon právnej služby vychádzal z tarifnej odmeny vyplývajúcej z § 10 ods. 1 a 3 vyhlášky a jej výšku určil podľa vyčíslenia žalobkyňou, ktorým bol viazaný. V zmysle tohoto vyčíslenia tarifná hodnota predstavuje 6.045,57 € [126,14 € (3.800,- Sk) x 48 mesiacov = 6.045,57 €] a z toho vyplývajúca odmena za 1 úkon právnej služby 210,81 €. Odmena spolu s režijným paušálom 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a 19 % daňou z pridanej hodnoty [41,73 € (§ 18 ods. 3 vyhlášky)] činí celkom 259,13 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. marca 2010

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková